

PORNO PÅ NETT

TEKST OG KLASSESAMTALE

MÅLGRUPPE

8. - 10. trinn

MÅL

At elevene skal forstå hva porno er, og vite hvem de kan snakke med om seksualitet

FAGLIG RELEVANS

Norsk, samfunnsfag og naturfag

KOMPETANSEMÅL

- Drøfte hvordan språkbruk kan virke diskriminerende og trakasserende
- Analysere kjønnsroller i skildringer av seksualitet og forklare forskjellen på ønsket seksuell kontakt og seksuelle overgrep
- Formulere og drøfte problemstillinger knyttet til seksualitet, seksuell orientering, kjønnsidentitet, grensesetting og respekt, seksuelt overførbare sykdommer, prevensjon og abort

TIDSFORBRUK

45 - 90 min

UTSTYR

- Utskrift av tekstark

BAKGRUNN

Det er mye som har endret seg i barns hverdag knyttet til medievaner og det digitale, og vi vet at det i dag er mange unge som møter porno på nett og mobil lenge før de er klare for å ha sex selv og lenge før den seksuelle lavalder.

Barn og medier-undersøkelsen er den største kartleggingen av barn og unges medievaner i Norge. Her er det noen spørsmål som kun stilles de eldre barna, som for eksempel direkte spørsmål om porno på nett. 42 prosent av ungdom i alderen 13 til 18 år har sett porno på nett. Andelen er betydelig høyere blant guttene enn jentene (65 mot 22 prosent) og økende med alderen for begge kjønn.

Omtrent sju av ti av dem som har sett porno på nett søkte opp dette selv, mens én av tre oppgir at de så porno på nett ved et uhell. Betydelig flere av guttene enn jentene søkte etter porno selv, mens en større andel av jentene enn guttene så porno ved et uhell eller ble vist porno av en venn (Barn og medier-undersøkelsen, Medietilsynet, 2018, s. 3).

I samme undersøkelse er det også tall som viser at andelen barn og unge som synes sex er ubehagelig medieinnhold er tydelig synkende ved økt alder. Cirka femti prosent av niåringene synes sex er ubehagelig å se nett og TV, mens tallet ved attenårsalder er cirka ti prosent. Når barna og ungdommene møtte på ubehagelig medieinnhold, valgte de fleste ikke å si det til noen og denne andelen øker med alderen.

Det betyr at de yngre barna i større grad vil ønske og trenge noen å snakke med når de møter på ubehagelig innhold på nett eller TV.

Å se porno trenger ikke være skadelig for barnet, men det er viktig å prate med unge om porno slik at de kan forstå det de ser på en bedre måte. Unges reaksjon på porno kan være forskjellig alt etter hvilken type porno de ser, om de oppsøker det på eget initiativ, og om de er alene eller sammen med andre, osv.

Det er viktig at alle type reaksjoner og følelser anerkjennes. Som underviser kan du være usikker på om det å snakke om porno vil føre til at elevene oppsøker porno. Dette kan vi ikke garantere mot. Men så å si alle elever vil møte porno i en eller annen form før de er seksten og da mener vi det viktigste er at de er rustet til å håndtere det de ser.

Flere ressurser underviser kan benytte:

- pornopratt.no er et nettsted utviklet av organisasjonen *lightup Norway*, som belyser problematiske aspekter ved porno på nett.
- *Redd Barnas* håndbok «Snakk med oss!» gir gode råd til hvordan snakke med barn og unge om seksualitet på nett, inkludert porno. Tilgjengelig på <https://www.reddbarna.no/nyheter/ta-praten>
- NRK Newton har serie om puberteten og en ny serie om sex som kommer i 2019.

FORTSETTER PÅ NESTE SIDE ...

PORNO PÅ NETT

TEKST OG KLASSESAMTALE

BESKRIVELSE

Det er viktig at elevene får vite at det er ulovlig at en voksen viser dem porno. Det er også viktig at de vet at de er normale enten de syns porno er spennende eller ekkelt, men at filmene ikke er ment for barn eller ungdom.

Fortell elevene hvor de kan henvende seg til en voksen på skolen eller i nærmiljøet om de ønsker å snakke om noe de har sett og opplevd, eller om de har spørsmål om seksualitet. Det kan også være relevant å benytte anledningen til å fortelle og forklare om lovverk knyttet til seksualitet, som for eksempel at den seksuelle lavalder er 16 år og at det er ulovlig å vise barn porno.

La elevene lese teksten selv eller les den høyt for dem. Teksten henvender seg til eleven i «du-form». Etter at elevene har lest teksten, kan de gjerne tanke skrive litt for seg selv i et par minutter, før du innleder en klassesamtale.

Det vil variere i hvilken grad elevene har erfaring med eller tanker om porno. Vær derfor forberedt på at dette er en klassesamtale hvor du som underviser kan måtte ta tydelig styring og gjøre en del av refleksjonene for elevene. Vær likevel åpen for at elevene kan komme med egne tanker og innspill, uten å utlevere seg selv eller andre.

Forslag til spørsmål:

- Er det noen forskjeller på sex på pornofilm og sex i virkeligheten? Hvilke?
- Hva er mange av de som lager porno mest opptatt av?
- Hva er samtykke og grenser? Hvordan viser vi våre grenser og respekterer andres?
- Hva er omsorg? Hvordan viser vi det?
- Hva er respekt? Hvordan viser vi det?
- Hvordan snakker aktørene om sex på pornofilm?
- Hva betyr det å lytte til seg selv?
- Hvordan vet man om man er klar til å ha sex?
- Hvem kan du snakke med om porno og/eller seksualitet, dersom du har behov for det?

TEKSTARK

PORNO PÅ NETT

HVA ER PORNO, OG HVORFOR SNAKKE OM DET?

Tekst av Caroline Omberg
Foredrags- og kursholder, skribent,
lærer- og terapistudent

FOTO: CAROLINE OMBERG

Porno er jammen ikke et lett tema å snakke om. Voksne blir ofte flau og rare når vi snakker om porno. Noen barn synes det er skummelt å tenke på at porno finnes, mens andre synes det er spennende. Begge deler er helt naturlig. Noen vet egentlig ikke helt hva porno er. Ja, for hva er porno egentlig?

Når vi snakker om porno, tenker vi på en spesiell type sex på film og bilder. Porno er ikke for barn, men allikevel er det blitt slik at mange barn og ungdommer oppdager porno, før de blir så store at de begynner å ha sex selv. Derfor kan det være lurt å vite litt om hva porno er og hva det ikke er, slik at man ikke får helt feil inntrykk av sex.

Den sexen man ser på pornofilm er ofte ekstrem, og de gjør mange rare ting med kroppen og kjønnsorganene sine som man sjelden gjør i virkeligheten. Noen synes dette er veldig spennende å se på. Noen synes det er skummelt eller skremmende, og noen synes det ser ekkelt ut. Andre synes kanskje det bare er morsomt. Mange synes det kiler i magen eller mellom beina når de ser porno. Alt dette er helt normalt.

Uansett hva man føler, så er det fint å vite at det de gjør på pornofilm er et slags skuespill. Mye porno-sex er ganske annerledes enn sånn voksne mennesker har sex når de skal ha det godt med hverandre. Det vet jeg, for jeg har nemlig sett hvordan en slik film blir laget. Den måten de hadde sex på var ganske ulik hvordan jeg har sex med

kjæresten min. Han er jo veldig glad i meg og jeg er veldig glad i ham. Da kan vi ha det gøy sammen, og vi er opptatt av å være omsorgsfulle og gode med hverandre. På pornofilm er de ikke alltid opptatt av å være gode eller å vise omsorg. De er mer opptatt av å sjokkere. Det er et skuespill.

Selv om det kan være spennende å se på porno, så synes jeg det er viktig at du vet at porno er ganske annerledes enn vanlig sex. Det er akkurat slik som at man ikke kjører bil i virkeligheten på samme måte som de gjør i en actionfilm eller i et dataspill. I virkeligheten fungerer det bedre å være mer respektfull, øm og følsom.

Første gangen

Første gang man har sex med noen, er det lurt å være litt forsiktig. På pornofilm er de ofte ikke særlig forsiktige. I porno får man også inntrykk av at selve penetreringen, altså å putte penis inn i vagina, eller et annet hull, er veldig viktig for sexen. Slik trenger det ikke å være på ordentlig. Det er vanlig å utforske seksualiteten sin på andre måter, før man begynner med selve penetreringen. Denne utforskende måten å begynne med sex på, som ikke innebærer penetrering, ser man ikke så mye av i porno.

Å utforske seksualiteten sin betyr at man for eksempel onanerer og har det deilig med seg selv. Mange oppdager at de kan få orgasme når de tar på seg selv. Det kan være veldig godt, både for gutter og jenter. Etter hvert som man blir større, kan man

TEKSTARK

PORNO PÅ NETT

begynne å utforske seksualitet sammen med en jevnaldrende som man føler seg trygg på og liker godt. Noen liker bare å utforske med gutter, noen bare med jenter og noen liker begge deler. Hvis begge to har lyst, kan man kysse, og bruke både hender og munnen for å utforske hverandres kropp og gi hverandre nytelse. Noen begynner faktisk aldri med penetrering, fordi de bare ikke liker det. Slik er alle forskjellige. Det er mye annet man kan gjøre, som kjennes godt også. Det er ingen riktig måte å ha sex på. Det eneste som er viktig er at de som er med har ordentlig lyst og at det føles godt.

Å snakke om sex, grenser og lyst

Når man har sex i virkeligheten, så er det ikke viktig «å være flink». Det viktigste er at man har det godt. Da er det lurt å snakke sammen. Det gjør de ikke alltid så bra på pornofilm. For å ha det godt når du begynner å utforske seksualiteten din, er det først og fremst viktig å lytte til deg selv. Det er viktig at du forteller om dine egne grenser, og at du er sikker på at den du utforsker sammen med har like lyst som deg. Det er også fint om du tør å si i fra om hva du liker eller ikke liker, og om hva du har lyst til eller ikke har lyst til å gjøre.

De som skal ha sex sammen må ha samtykke, som betyr at begge er enige i hva som skal skje og har lyst til å gjøre det. Samtykke kan man vise både med kroppsspråk og med ord. Det er viktig å spørre den andre hvis du er usikker på hva de vil og ikke vil. Det gjelder også underveis når man har sex, og ikke bare i starten. På pornofilm snakker de ikke så mye om grenser. Det synes jeg er dumt, siden mange som ser på pornofilm derfor ikke lærer hvordan man kan prate med hverandre om seksualitet og grenser på en naturlig og god måte.

Når man spiller inn en pornofilm, skjer mesteparten av snakkingen før kameraet skrur på. Da diskuterer man hva man vil gjøre og hvem som skal gjøre hva. Noen ganger tar man utgangspunkt i hva skuespillerne liker og har lyst til, men veldig ofte er produsenten mer opptatt av hva som selger best eller skaffer mest klikk. Da velger de ofte å gjøre det som er mest sjokkerende. Derfor kan pornofilmer gi feil inntrykk av hvordan man egentlig kan ha det godt når man har sex.

Mitt første møte med porno

Jeg så porno veldig tidlig. Jeg burde nok ikke ha sett det så tidlig. Jeg så porno hos en voksen nabo da jeg var bare fire eller fem år. Dette skjedde flere ganger, for han pleide ofte å ha pornofilm på TV-en når jeg var der. Det er faktisk ulovlig å vise barn porno, men det var ingen som snakket om det den gangen. Jeg skulle ønske noen voksne hadde snakket med meg om hva porno er og hvor forskjellig det er fra sex i virkeligheten.

Damene og mennene i pornofilm oppfører seg veldig spesielt, og viser ikke alltid respekt for hverandre eller for seg selv. Da jeg vokste opp trodde jeg at jeg burde være slik som jentene i pornofilmene for at gutter skulle like meg. Jeg trodde at det var viktigere å se bra ut og gjøre ekstreme ting enn å ha det godt.

Jeg visste ikke hvor viktig det var å respektere min egen kropp, min egen nytelse og mine egne grenser og behov. Det lærer man nemlig ikke på pornofilm. Jeg skulle ønske noen hadde lært meg det. I dag vet jeg heldigvis hvor verdifull kroppen min er og at jeg fortjener å bare ha det godt når jeg har sex. Jeg vet at jeg aldri trenger å gjøre noe jeg ikke har lyst til og at ingen kan tvinge meg til noe som helst.

Jeg vet at de som prøver å gjøre akkurat som på pornofilm, ikke har de beste sex-opplevelsene. Jeg vet at det er viktig å lytte til meg selv. Jeg vet at sex kan være vidunderlig, når jeg er glad i meg selv og respekterer kroppen min. Det synes jeg er fint.

Kort oppsummert:

- Pornografi og porno er det samme.
- Porno-sex og vanlig sex er ofte ulikt.
- De som lager porno er ofte mest opptatt av å sjokkere.
- I porno oppfører de seg noen ganger ufølsomt.
- Når du har sex i virkeligheten er det viktigste at du har det godt og lytter til deg selv.
- I virkeligheten setter man grenser.
- I virkeligheten må alle oppleve omsorg og respekt for å ha det godt.
- I virkeligheten må alle vise omsorg og respekt for at den andre skal ha det godt.
- Du kan utforske sex på gode måter uten penetrering.